

10 september 2011

Stadswandeling

① De Visafslag

De Visafslag is gevestigd in een gebouw uit 1946. Tot 2006 werd hier de Enkhuizer vis geveild. Na dit jaar moest er een nieuwe bestemming gevonden worden voor het gebouw. Sinds dit jaar is er in het gebouw een museum en horecagelegenheid gevestigd. Ter plekke kun je op vertoon van deze folder gebruik maken van een speciale aanbieding voor de deelnemers aan de stadswandeling. Begin uw wandeling met een bezoekje aan dit bijzondere gebouw.

② Snouck van Loosenstichting

Het 18e eeuwse deel is het voormalige woonhuis van de familie Snouck van Loosen, gefortuneerd door de handel in de tijd van de Oost-Indische en de West-Indische Compagnie. Het huis met de opvallende hardstenen gevel is gebouwd in 1740-1742 in de overgangsstijl Lodewijk XIV-XV en uitgebreid in 1790 met een deel in de Lodewijk XVI-stijl. Sedert de ingebruikneming van het gebouw als bejaardenhuis in 1893 zijn er geen bouwkundige veranderingen aangebracht. Daardoor is de unieke combinatie van 18e en 19e eeuwse bouwkunst in stand gebleven.

③ Stoomsleeboten Roek en Rosalie

De Rosalie is waarschijnlijk het oudste stoomschip van Nederland dat bij de tewaterlating Nieuwe Zorg werd gedoopt. Het schip is waarschijnlijk in 1889 gebouwd op de werf van Fop Smit de Kinderdijk. In 1930 in opdracht van de firma Frans en Dordrecht werd het stoomschip Roek gebouwd als Jacomien. Van Driel te Rotterdam kocht het schip in 1960 en heeft haar als Roek ingebracht bij Stoomsleepdienst Maas, waarvoor zij tot ver in de jaren zestig dienst heeft gedaan.

④ Oud-Katholieke Kerk

De kerk dateert uit 1908. De communiebank van 1700 is gerestaureerd en in de originele kleuren geschilderd. De stijl is Lodewijk XIV. Boven het altaar bevindt zich een pelikaan die haar jongen besproeit met haar eigen bloed: symbool van de lijdende Christus.

⑤ Stadhuis

Het stadhuis is gebouwd in 1686/1688. De bouwmeester was Steven Vennekool, een leerling van Jacob van Campen. Enkhuizen had de bloeitijd van zijn economisch bestaan in feite

al achter de rug, maar waagde zich toch aan dit prestigieuze project. Op de eerste verdieping vindt u de Witte- of Burgerzaal, raadszaal met velours d'Utrecht, de burgemeesterskamer met de geschilderde voorstellingen van Romeijn de Hooghe, de trouwzaal en de Weeskamer met de gobelins.

⑥ Stadsgevangenis

De stadsgevangenis stamt in zijn huidige vorm uit 1612. De onderste drie cellen zijn echter ouder volgens een inscriptie in de linker cel. Het lijkt erop dat het gebouw over deze cellen heen is gebouwd. De gevangenis is in originele staat. In de cellen zijn nog de tekeningen en teksten van gevangenen te zien. Het gebouw staat zo scheef omdat het op het oude talud van de Westfriese Omringdijk gebouwd is. Op dit moment gebruikt de Vereniging Oud Enkhuizen de gevangenis om er kleine exposities in te verzorgen.

⑦ Lutherse Kerk

Op 25 januari 1623 werd de Lutherse kerk gesticht in het gebouw 'De Blauwe Hand', aan de Noorder Boerenvaart. In 1843 ging men over tot de verkoop van het gebouw en verhuisde de gemeente naar Breedstraat 40. De kansel werd in 1735 gebouwd door de Enkhuizer Pieter de Nicolo in Barokstijl. Bovenaan staat de zin: 'Het Woord Gods blijft altijd'. Het orgel was oorspronkelijk een Batz orgel. Deze werd 21 maart 1782 feestelijk ingewijd.

⑧ Waaggebouw

Het Waaggebouw in Enkhuizen is een van de weinige bewaard gebleven voorbeelden van de vroege renaissance in de noordelijke Nederlanden. Het weegmechanisme in de weeghal op de begane grond is nog aanwezig. Vanaf 1636 was op de verdieping de chirurgijnkamer gevestigd, tevens vergaderruimte en collegezaal voor het chirurgijngilde. In de gebrandschilderde ramen van deze kamer zijn de namen en wapens aangebracht van de chirurgijns en doctoren die tussen 1639 en 1654 in Enkhuizen werkzaam waren.

⑨ Zuider- of Sint Pancratiuskerk

Deze laatgotische, tweebeukige hallenkerk, gewijd aan de Heilige martelaar Pancratius, werd gebouwd tussen 1423 en 1524. Het plafond werd in 1484 beschilderd met taferelen uit het Oude en Nieuwe Testament. Deze werden in 1609 met een verflaag bedekt en drie eeuwen later weer met veel moeite blootgelegd. Bij de laatste restauratie in 1954 zijn ook enkele muurschilderingen te voorschijn gekomen, waaronder die van St. Joris en de Draak en Christophorus.

⑩ De Vriesstichting

In 1849 stierf Johanna Margaretha de Vries. In haar testament bepaalde zij dat haar woonhuis aan de Westerstraat een tehuis zou worden voor arme lidmaten van de Hervormde kerk. De lange gang verbindt de Torenstraat met de Westerstraat en halverwege is de prachtig gedecoreerde pachtkamer te bezichtigen.

⑪ Sint Franciscus-Xaveriuskerk

Deze neogotische kerk dateert uit 1905, de toren is er in 1930 voor gekomen en is ontworpen door architect Nic. Molenaar. In 1989 dreigde de toren gesloopt te worden. Hierdoor ontstond er een actief comité: Behoud Franciscustoren, die met acties en financiële steun van eigen parochie, bevolking en gemeente de toren heeft kunnen behouden. In 1991 werd de restauratie hiervan voltooid.

⑫ St. Gomarus- of Westerkerk

Gerard Brandt vermeldt in zijn kroniek als stichtingsdatum van de Westerkerk: 1351, 1370 of 1427. Maar bij het bouwhistorisch onderzoek in 2000 heeft men de jaarringen van het gebruikte hout onderzocht en op grond hiervan gaat men er nu vanuit dat de bouw is begonnen omstreeks 1470. De kerk is in drie fasen gebouwd. Dat is zichtbaar aan de afstanden tussen de pilaren. Bouwfasen één en twee dateren uit 1470/1480 respectievelijk 1490.

⑬ Librije

De boeken, zo'n 500 stuks, liggen tijdelijk opgeslagen in de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag. De boekenplanken en de zitbanken zijn nog geheel authentiek.

⑭ Cortshuis

De prachtige classicistische gevel toont naast het cartouche met het jaartal 1617, de wapens van Oranje en van West-Friesland in het fries. De reliëfs, ter hoogte van de zolderverdieping, stellen links de Leeuw in de Hollandse Tuin met het onderschrift 'Hollandia', en rechts de geschiedenis volgens Genesis 29, met het onderschrift: 'Dit is Jacobs Waterput' voor. De Hollandse Tuin was in die tijd een bekend motief en verwees naar de strijd van de Nederlanders tegen de Spanjaarden om hun onafhankelijkheid. In de top van de gevel is de Enkhuizer Stedenmaagd te zien.

⑮ Schuientocht

Vanaf 12:30 uur zal er ongeveer elke drie kwartier een rondvaart door de Boerenhoek per polderschuit plaatsvinden. Voor twee euro kunt u meevaren en Enkhuizen vanaf het water bekijken. Kaartjes voor deze rondvaart kunt u verkrijgen in het Cortshuis op Westerstraat 158 (zie nummer 14).

⑯ Oude Gouwsboom

De vestingwal uit 1600 is ontworpen door de Alkmaarse burgemeester Adriaan Anthonisz en is een voorbeeld van het zogenaamde oud Nederlandse vestingstelsel. Op twee punten, de Boerenboom en de Oude Gouwsboom kan men de stad varend binnenkomen of verlaten. Dat was noodzakelijk omdat tot in de 20e eeuw veel land in de polder rond de stad alleen per schuit bereikt kon worden.

⑰ Ontmoetings- of Gereformeerde Kerk

De Ontmoetingskerk aan de Klopperstraat is een ontwerp van architect Bonda. De kerk is in 1904 in gebruik genomen en ten opzichte van andere kerken in Enkhuizen niet echt

oud te noemen. Het gebouw is een typisch voorbeeld van de kerkbouw van de 'nieuwe' protestante kerken in het begin van de vorige eeuw. Een kruiskerk, sober van inrichting met vooral veel zitplaatsen (1.150) op de begane grond en op de drie gaanderijen.

⑱ Doopsgezinde Vermaning

De doopsgezinde kerk is van architectuurhistorische waarde, het geldt als een representatief voorbeeld van een neo-rennaissance kerkje; de hoofdvorm en het interieur, met de aanwezige bankjes, het spreekgestoelte en de koperen lichter, zijn gaaf bewaard gebleven. Het vormt dan ook een beeldbepalend element in de straat. Het is typisch een eind 19de eeuwse Vermaning.

⑲ Die Port van Cleve

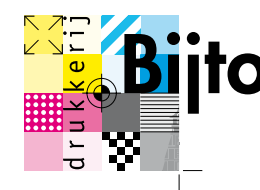
Bijzonder aan dit pand is de kelder. Een langgerekt waterreservoir strekt zich tientallen meters uit onder de straat. Het pand zelf is een dijkhuis wat goed te zien is aan de achterzijde waar de kelder ook de begane grond blijkt te zijn. Hierin bevonden zich vroeger de stallen van de herberg.

⑳ Pakhuis Paktuinen

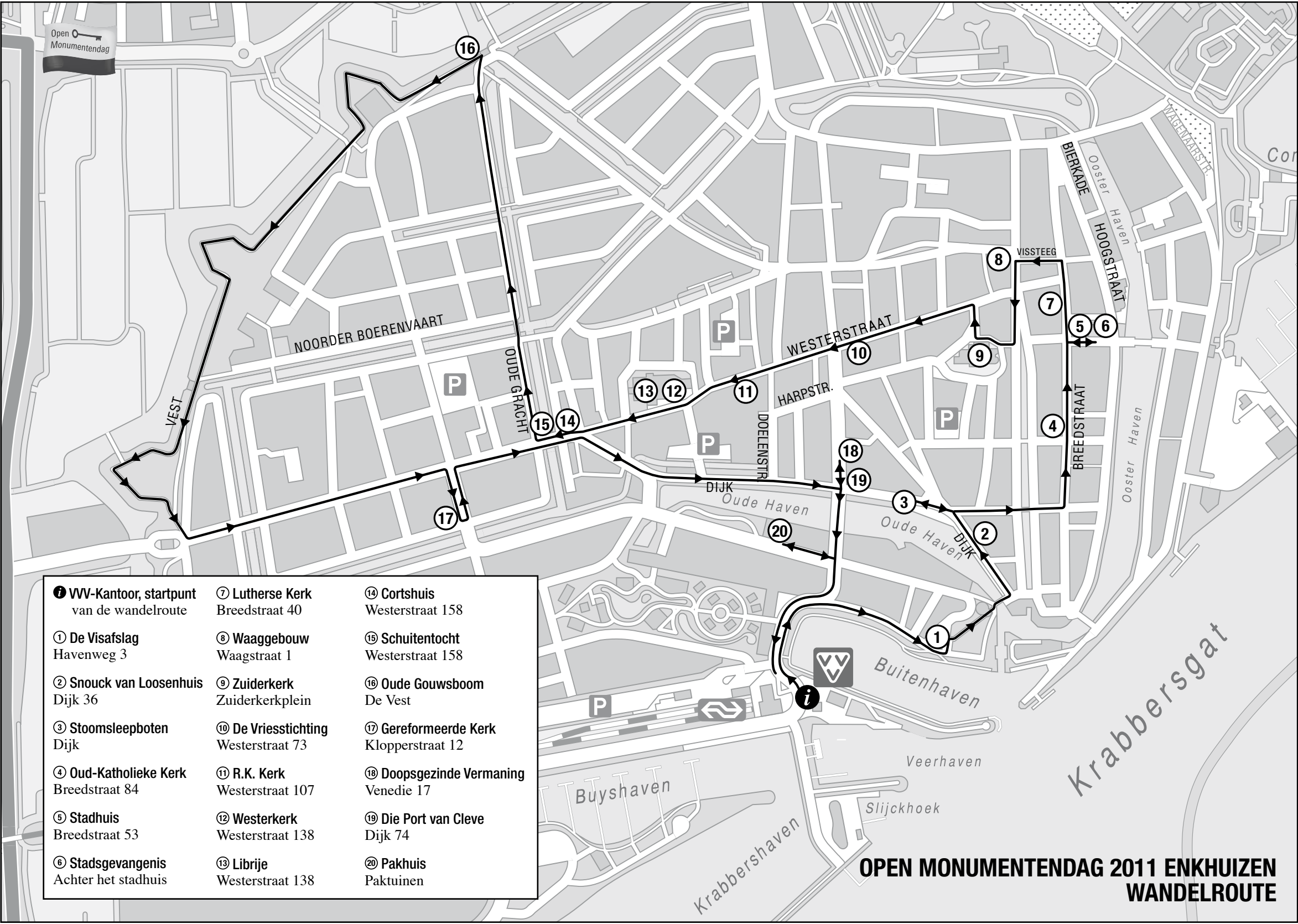
Van de vele pakhuizen die aan de Paktuinen stonden is er slechts een overgebleven. Dit pakhuis stamt uit het midden van de zeventiende eeuw. De paktuinen was vroeger een drukke straat waar diverse compagniën hun goederen op sloegen. Van deze nijverheid rest slechts dit ene pakhuis.

Uitgave van de stichting Open Monumentendag Enkhuizen.
www.omdenkhuizen.nl
September 2011

Met dank aan:

www.oudenkhuizen.nl

1 WW-Kantoor, startpunt van de wandelroute	7 Lutherse Kerk
Breedsstraat 40	14 Cortshuis
Westersstraat 158
2 De Visafslag
Havenweg 3	8 Waaggebouw
Waagstraat 1	15 Schuientocht
Westersstraat 158
3 Stoomsleepboten
Dijk	9 Zuiderkerk
Zuiderkerkplein	16 Oude Gouwsboom
De Vest
4 Oud-Katholieke Kerk
Breedsstraat 84	10 De Vriesschtiching
Westersstraat 73	17 Gereformeerde Kerk
Klopperstraat 12
5 Stadhuis
Breedsstraat 53	11 R.K. Kerk
Westersstraat 107	18 Doopsgezinde Vermaning
Venedie 17
6 Stadsgevangenis
Achter het stadhuis	12 Westerkerk
Westersstraat 138	19 Die Port van Cleve
Dijk 74
	13 Librije
Westersstraat 138	20 Pakhuis
Paktuinen